

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nežalostna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Lastnik konsorsij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

V veri — naše vstajenje!

Živel si v žalostnem kraju z žalostnimi, najneugodnejšimi razmerami. Življenje ti je bilo turobno: brez udobnosti, brez pravic in z velikimi dolžnostmi. Bil si vkovan v spone in krut jam ti je stiskal vse ude, da ti je bilo onemogočeno vsako svobodno gibanje, da ti je bila odtegnjena vsaka možnost svobodnega poleta. Hrepenenje tvoje je bilo vedno: proč, proč — ven iz jarmal!

In vendar: ko si ti je po dolgem kopnenju približal trenutek odrešitve, in ti je šinil dan osvobodjenja, in ko si stal na pragu novega življenja, ti je bilo vendarle tesno pri srcu, ker sta pritisnila na te skrb in misel: kako bo to novo življenje?! Najdeš-li v bodočnosti, ki se ti odpira, vse tisto, česar si tako dolgo pričakoval, po čemer si tako globoko kopnel?! V takem jarmu avstrijske krivice je živel rod naš skozi stoletja na

MIROVNA KONFERENCA.

Svet četvorice.

Poročajo iz Pariza, 18. Zastopniki vlad. o Iz Pariza poročajo, 18. t. m.: Zastopniki vlad so se sešli v vojnem ministrstvu k popolninski seji, ki je trajala od 5—6.

Nota Wilsonova in rešitev Jadranskega vprašanja.

PARIZ, 18. »Matin« piše: Orlando in njegovi tovariši so se opravili razburili, vsled ideje, da bi bil poseben mir z Nemčijo podpisan z velikim aparatom, dočim naj bi se življenska vprašanja italijanskega naroda, kakor n. pr. Jadransko, odložila na kasneje. Wilson je v imenu vseh vlasti sporočil Italiji, da se te zahteve prouče brez odlašanja, da ima sedaj Jadransko vprašanje prednost pred vsemi drugimi, in, četudi so nemški delegatje pozvani, da podpisajo prvi, pridejo spori glede Jadranskega vprašanja vendar do rešitve v istem času.

Ta zagotovila pomirijo gotovo italijanski narod. Ogrski boljševizem se razširja naglo preko ogrskih mej in se pojavlja že na Balkanu. Francija in Italija boste solidarni proti anarhičnim silam, ki jih bo skušal Berlin povpeševati in izkoriščati. Potrebno je, da se nemudno določijo meje, da se zadobi največja varnost pred vsako vnanjo sovražnostjo.

Belgijsko vprašanje na mirovni konferenci. Iz Bruselja poročajo 19. t. m.: »Nation Belge« piše: Hymansu se je posrečilo skloniti zavezniške velesile, da takoj začnejo z razpravljanjem o belgijskih predlogih glede vzhodnih kantonov, ki jih je vzela Prusija leta 1914. In 1915, ki pa bodo vsaj deloma pripadli zopet Belgiji.

Bodoče razprave o popravni meji proti Holandiji kažejo — vsaj v kolikor se gre za Limburg — na ugodno rešitev.

Nemško časopisje izjavlja, da so predlogi glede rudniške kotline ob Sarri nesprejemljivi.

CURIG, 18. Rešitev pariške konference glede problema Sarre odklanja nemški listi z ogorčenjem. Socialistični »Vorwärts« piše n. pr.: »Entente se vara, ako misli, da najde v Nemčiji kakršno si budi vladu, ki bi podpisala take pogoje.« Tudi drugi listi označajo te pogoje kot nesprejemljive. »Frankfurter Zeitung« piše: »Ne morejo nas obvezati, da bi dobavljali Franciji letno gotovo množino premoga: to je vsel Mednarodno pravo ne pripoznavajo zakonitosti pridržavanja posesti za dolg, ki se hoče naložiti prebivalcem ob Sarri. Nemški narod ne bo mogel nikdar pritrčiti takemu paktu, tem manj, ker so druga sredstva za jamstvo obvez. Na ozemlju Sarre se ne sme vseliti nikak plebscit, ne sedaj, ne nikoli.« — Neka oficijelna nota državne vlade meni, da ni dovoliti mirovni konferenci nobene razprave o državni pripadnosti ozemlja Sarre. Nemški delegatje so v imenu berlinske vlade odločili, da zavrnejo vsak poizkus entente, da bi se ozemlje Sarre odtrgalo od nemške države.

Zavezniški hočejo mir z Rusijo.

LONDON, 18. »Daily Herald« zagotavlja, da bo Labour Party v zbornici izrecno zahtevala, naj se začnejo mirovni pogajanja z Rusijo.

»Morning Post« je zvedela iz Pariza, da so zavezniški pripravili oskrbovati Rusijo z živili pod pogojem, da se takoj ustavijo sovražnosti, da ne pride več nikakršna municija v Rusijo, da se žive plača v zlatu ter da ga razdele lokalne oblasti. Ta predlog podpira Amerika in Anglija, manj Italija, a izrecno protijemu je Francija. Povod temu predlogu je iskati v ponesrečenju Smutove misije, ki je, kakor zatrjuje »Morning Post«, imela namen da sklene mir ne toliko z Ogrsko, kolikor z Leninom. Ogrska posredovanja so se pa ponesrečila, in Smuts se je vrnil — preznih rok. Drugi povod bi bil, ker proti nevarnosti navalna na Rumunsko in ker so se v Odesi odigrali vznemirjivi dogodki.

Ta predlog, pravi »Morning Post«, se razlikuje od predloga za sestanek na Principu, ki ga ruska nacionalistična stranka bi ne mogla sprejeti. Lenin bi ta drugi predlog gotovo z veseljem sprejel, ker bi videl, da zavezniški priznavajo njegovo vladu, in ker bi se s tem rešili velike odgovornosti za prehrano enega celiga naroda.

»Morning Post« vidi v tem predlogu velike nevarnosti, ker bi Lenin še vedno lahko našel način, da se reši ententnega nadziranja in si pribavi municijo, a zavezniški bi oslabevali vsled lojalnega izpolnjevanja pogodbe ter bi bili vedno izloženi grozilnim napadom.

PODLISTEK

Nikola Sevirjov.

Ruski pisatelj M. Arčibašov. — Poslovenil M. A.—č.

»Prosim, le vprašajte me. Delavec sem, kovinar, in prihajam semkaj iskat dela. Tovarno, v kateri sem dosedaj delal, so zaprli.« Aladjev je trenutno molčal; potem je vprašal dalje:

»Torej nimate nikakega opravila?«

»Ne, je odgovoril Sevirjov, in njegov glas je zvenel tako poseben.

»Sedaj je mnogo brezposelnih, je pripomnil Aladjev sočutno. »Težko vam bo dobiti delo.«

»To je bilo vedno težko,« pritril Sevirjov ravnodušno. »Toda gotovo tudi ne bo dolgo trpelo, da bo tudi onim težko postalo, ki sedaj brezskrbno živijo,« dostavi preteče.

Aladjev ga pogleda ves radoveden.

»Z njim ni prav v redu,« si misli; »in izvedeti moram, kaj tiči v njem. Njegovo obličje mi ne ugaja.«

Gotovo Sevirjovu ni ušel prodiren izraz na sebo obrnjenih kmetih oči, kajti naglo se je pripognil preko svojega kozarca in vprašal popolnoma brez zveze:

»Vi ste gotovo znate in tudi pisate?« Aladjev je nekoliko zardel in vprašal: »Iz česa sklepate, da pišem?«

Sevirjov se prične popolnoma nepričakovano

IZ NEMČIJE.

Proletarijatova diktatura v Monakovem. — Proletarijat se oborožuje.

CURIG, 18. Komunisti so v Monakovem popolnoma zmagali. Po vseh »Wolfa« iz Avgusta je mesto v rokah skrajnih elementov. Diktatura proletarijata je zopet vzpostavljena. Vladi zveste čete so razorožene. Ni sledi kakšnemu protigibanju. Proletarijat se živo oborožuje in komunistična vlada razpolaga že z znatnimi četami. Splošna stavka traja dalje. Prodajalne so zaprte, poulične železnice ne vozijo. Listi ne izhajajo. Včeraj izdani proglas izvrševalnega Sveta pravi: »Na zborovanju dne 13. t. m. so delavski in vojaški Sveti sklenili, da smatrajo osrednji revolucionarni Svet kot bi več ne obstojal. — Vse zakonodavne in izvrševalne pravice bavarskih Sovjetov je prevzel delaven odbor 15 članov. — Zadnje vesti pravijo, da je bilo v nedeljskih bojih na postaji med stražami in komunisti okoli 150 mrtvih in ranjenih. — Novi režim se oslanja le na skrajne sile bavarske prestolnice. Neodvisni socialisti in delavski Sveti so izginili.

Proglas delavnega odbora.

Naknadni brzojav »Wolfa« iz Monakovega pravi, da neki proglas delavnega Sveta naznaja proletarijato zmago ter da zaključuje: »Ta zmaga pa še ni popolna. Zato mora danes več kot kedaj odnehati hlice: Vsi na krov, spremeni! Tigri in panterji grozijo zavednem proletarijatu pripravni da mu skočijo ob ugodni priliki za vrat. Zato je proletarijatova dolžnost se združiti trdo okoli diktature. Naj le poskusijo Noskeji, Eppli in Schneppenhorstii priiti v Monakovo: sprejeti bodo, kakor jim glee! Drugi neki proglas delavnega odbora pravi: »Skupščina monakovskih delavskih svetov je zaključila v znak protesta proti obnašanju habenberških zastopnikov sledeče: 1) diktaturo proletarijata; 2) oboroženje organiziranega proletarijata t. j. ustanovitev proletarske vojske; 3) splošno stavko, dokler ne pridejo na svobodo zaprti člani osrednjega Sveta. Delavska vojska je že dobro organizirana in je prevzela v zvezi s sovjetskimi četami nadzorovanje nad postajo in javnimi zgradbami. Do ponovnega sklicanja Svetskega kongresa bo delavni odbor nadaljeval začeta dela.«

Drugi proglas grozi s težkimi kaznimi vsakemu, kdor bo di z besedo ali pisavo poskusil propagando proti izvrševalnim organom. Monakovo je zopet odrezano od sveta: železniške proge proti bavarski prestolnici so prekinele deloma po naredbi banbarške vlade, ki se boji morebitnega premikanja spartakovskih čet iz Monakovega v provincialna mesta, deloma zaradi nepopolnosti monakovskega komunističnega odbora, ki neče biti presenečen po vladinih četah. Brzojavne in telefonske linije so popolnoma pretrgane.

Organizacija obrambe.

Monakovski poročevalce lista »Frankfurter Zeitung« piše: »Glavna monakovska postaja je od včeraj zaprta. Vsi vlaki so odtegnjeni promet. Rdeča garda je zasedla širok pas okoli postaje ter vsa križišča cest na postajnem trgu in v bližini. Na postaji ženske cerkve stoje ogledovalne straže.

Kravlivo, da se okoli Monakovega in Dachaana koncentrirajo čete banbarške vlade. Komunisti so uvertili med rdečo gardo vse ruske ujetnike iz ujetniških taborišč v monakovski okolici. Število žrtv v nedeljskih bojih na postaji je 40 mrtvih in 100 ranjenih. Skoraj vse izbeže so na strani napadalcev. Obrambena organizacija Monakovega je v rokah komunističnega vodje dr. Lewiena.

Delavni odbor sporoča potem radiobrzjojava ruski in ogrski vladi, da je stopila na mesto prinjinjene Sovjetske republike prava Svetska republika. Neka naredba določa, da se takoj preiščejo gostilne, penzije in bogate buržoazijske hiše in da se aretirajo 100 buržoazijevcev, ki bodo po povelju komunistične vlade ustreljeni pri prvem poizkusu banbarške vlade da dobi zopet v svoje roke mestno poveljstvo. Uredništva buržoazijskih listov strajojo vckji. Listi medtem ne izhajajo, ne komunistični ne socialistično neodvisni. Pošta ne prihaja, tako da v Monakovem ne vedo, kaj se godi po svetu.«

Letonska vlada zrušena.

STOCKHOLM, 18. Po vseh iz Libave, se je posrečilo neki vstaji, ki so jo zanimali baltički baroni in ki jo je gotovo pomagala Nemčija, zrušiti letonsko vlado. Ministre so aretirali in luko zasedli; zveze Libave z deželo so pretrgane.

neopazno se je vkoreninjala vedno bolj v njem simpatija in instinktivno globoko spoštovanje do tega tujca. Pomočnik je, kakor bi mu prišlo nekoliko dima v oči, in pripomnil navidezno hladnokrvno, gotovo pa dvoumno: »Dar opazovanja je enak velikemu talentu.«

Sevirjov ni odgovoril takoj, samo njegovi prsti so se pregibali še hitreje. Videti je bilo, kakor bi sploh ne hotel govoriti. Vendar, že po kratkem času dvigne glavo, upre svoj mrzli, prodorni pogled v Aladjeva in pritegne nekoliko svoje ustnice.

»Razumem,« pravi kratko.

»Kako menite to?« Aladjev se začuti proti svoji volji v zadregi.

»Prizadavate si izvedeti, če nisem ogleduh... Bodite brez skrbi... nisem. Čemu to pravzaprav mislite? Nočem, da bi govorili, tudi nisem po lastnem nagibu sem prišel.«

»No, čujte, kaj si domisljate...« pravi Aladjev in zardi po celem obrazu.

Sevirjov se zopet posmeje. Kadar se je smehljaj, je dobil njegov obraz popolnoma drug izraz: postal je mehak in skoro nežen.

»Zakaj ne... To se vidi na prvi pogled, bi rekli... Toda vidite, ko bi bil jaz slučajno prišel volunbit, bi mi bila izdala že vsa vprašanja, da se nečesa bojte!«

Aladjev ga potrpežljivo pogleda, potegne z roko preko prsi in raztegne usta v širok nasmeh,

PARIZ, 18. »Temps« poroča iz Berlina, da so se vsled zrušitve litvanske vlade v Libavi hkrcale angleške čete.

Iz Nemške Avstrije.

BAZEL, 18. Z Dunaja javljajo, da je bil tekom neke demonstracije brezposelnih v bližini parlamenta neki italijanski avtomobil slučajno zadet od strela. Na srečo ni bil nihče ranjen. Načelnik italijanske militarne misije se je obrnil do državnega tajništva za vnanje stvari zahtevajoč zadoščenja do petka ob 4. uri popoldne.

PRAGA, 18. Dunajski Čehi so sklenili, da se udeležijo občinskih in deželnih volitev ter onih v Narodno skupščino.

Italijanski izvoz v Nemško Avstrijo.

RIM, 19. Kmalu se bo na Dunaju sestala medzavezniška komisija za trgovinski promet z Nemško Avstrijo. Medtem urejuje trgovski oddelček italijanske vojske misije na Dunaju vse zadeve glede italijanskega trgovskega izvoza v Avstrijo in avstrijskega uvoza v Italijo. Kot glavno direktivo za bodočnost so usvojili načelo, da se mora brezobzirno potlačiti vsako posredovalno parasitstvo, mešetarija in sploh vsako kakršnibodi posredovanje.

Sklenili so, da se Avstro-ogrski prepove vsaka izmenjava blaga z Nemčijo; to bo nadzorovala medzavezniška komisija. Kar se tiče plačila, je Avstriji dovoljeno plačevanje v inozemskih vrednotah, posebno v dolarjih, sterlingih, francoskih in švicarskih frankih itd. Drug način Nemški Avstriji dovoljenega plačevanja je: Avstrija plačuje »in natura« t. j. z izvozom lesa, pohištva itd. v Italijo. Nemški Avstriji se bodo prodajali tile proizvodi: svinec, umela, tkanje, meso, sardine, čokolada in riž.

Boljševiki na Besarabskem in Moldavskem.

PARIZ, 18. Agencija »Radio« poroča, da neko Sovetsko poročilo od 12. trdi, da so se Rumuni po hudem boju na fronti Mogilev—Kamienec—Podolsk začeli umikati v Besarabijo. Pellurine čete da so popolnoma zapustile črto Kamienec—Proskurov—Podolsk. Boljševiki naznanjajo v večeršnjem radiobrzjojavu, da nameravajo v kratkem predreti na Moldavsko.

Boljševiki četa pridejo na Krim.

LONDON 18. Po hudem boju s francoskimi in grškimi četami so boljševiške sile zavzele Perekop in so prodirle na Krim. (Perekop se nahaja na zemeljski ožini, ki veže Krim s kopnom. Zemeljsko ožino, ki je na najozkejšem mestu 8 milj široka, zaliva na vzhodu Sivaš ali smrdljivo morje, na zapadu Perekopski zaliv.)

Lenin pride v Budimpešto da predseduje komunističnemu kongresu.

LONDON 18. »Times« poročajo iz Budimpešte, da je Lenin brzojavil Beli Kahunu, da namerava priiti po volitvah na Ogrsko, da predseduje komunističnemu kongresu. »Times« opozarja na važnost tega dogodka, ki dokazuje, da se boljševiki ne bole ententne intervencije. »Times« se drži svoje stiske politike, in roli zavezniške, naj ne zapustijo Ogrsko, ker se lahko budimpeštanske razmere razširijo na Dunaj in drugod.

Grožnje Ogrski.

LONDON, 18. Ogrska vlada nadaljuje z zaplenjenjem tujskega lastnine in brani tujcem da bi dvignili svoj denar iz bank. Balfour je sporočil Beli Kahunu, da to nasprotuje dogovoru s generalom Smutsom in da bo Sovjetska vlada odgovarjala za svoje delo.

IZ ITALIJE.

Reško vprašanje. — Mirovna pogajanja. Iz Turina poročajo, 18. t. m.: »Gazzetta del Popolo« piše, da so parlamentarci sklenili v trčkovji seji v Rimu, da pošljejo Orlando sporočilo, ki ga sestavi Raimondo. Ob tej priliki da je Mauri poročal o posebnih stujah na mirovni konferenci glede Italijanskih zahtev. Po prvih razpravah o podelitvi Reke k Italiji da je prišlo do glasovanja, v katerem sta bila dva glasa za Italijo (Italija in Francija), a dva proti Italiji (Anglija in Amerika). To glasovanje pa se ni definitivno; upojmo je rekel Mauri, da bo končno zmagala pravica Italije.

Stavka v Milano končana!

MILAN, 17. Tretji dan stavke je pričel posem mirno. Mestna in meddeželna tramvajska služba je popolnoma zaustavljena. Prodejalne pa so skoro vse odprte.

Ob 3. uri je bil shod stavkovcev v zbornici dela. Menotti Serrati je rekel v svojem govoru, da so dogodki tega tedna zgolj epizodični v boju med buržoazijo in proletarijatom. To je bila le stavka v protest in nadaljevanje ne bi bilo opravičeno. Lazzari je menil, da proletarij

ki ga je spremljala kretnja zadrege z roko. »Imejte pravi Kriv sem. To se ne da tajiti. V ostalem vi tudi veste, kako je s stvarmi... Vključ temu mi ni treba ničesar skrivati...«

»Rekel sem, da se morate bati, vi nasprotno govorite o skrivanju. Imate torej vendar povod za to,« dostavi Sevirjov s posmehom, medtem ko se je zdelo, da Aladjev s široko odprtimi očmi razmišlja.

»Tja, pravi počasi. Vidite, iz vas bi lahko postal krasen proizvedalec. Vi ste vendar cel psiholog!«

»Mogoče,« reče Sevirjov resno, vendar vidno nezadovoljen. »Ali bi mogel izvedeti, kaj vi pišete?« pristavi z vidnim namenom, da bi obrnil pogovor na drugo snov.

Aladjev je zardel, kakor bi ga bilil zasati na prepovedanih potih.

»Pravzaprav šele začnjam, priznava. Končno sem priobčil že dve povesti... Menda nista slabi, vsaj hvalijo jih.«

Zadnje besede je govoril s povečanim pogledom, navidezno ravnodušno, vendar je izdal njegov glas navno, ponosno veselje.

»To vem, ker sem jih sam čital. Preje niti misli nisen na to, sedaj pa se spominjam na vaše ime. Svojo snov jemljete iz življenja kmetov. Sedaj se je spominjam.«

Nekaj tisa sta molčala oba. Sevirjov je strmel neprenehoma v svoj kozarec, in na koleh ležeči prsti so se mu premikali komaj

rijat ni sprejel izzivanja buržoazije, ker je menil, da ni še prišel moment. Priprava ni še popolna, ali prihodnja splošna stavka bo stavka ekspropriacije (razlastitve). Ta stavka pride, čim bodo vrste stranke in organizacije kompaktne in popolne. Predlog, da bodi stavka konec, je bil sprejet soglasno. Shod se je razšel mirno. Na sestanku z ministrom Bononijem so zastopniki štrajkovcev naglašali, da je bil proletarijat izzivan, ter so zahtevali strogo preiskavo, da se ugotovi odgovornost. Zastopniki vlade so dali zadovoljiv odgovor. Po nalogu vlade so vsi ranjeni vojniki proglašeni aretiranimi.

Tudi v Turinu in Bologni je stavka prenehala. V Ferrari so priredili štiriindvajseturn splošen štrajk v znak protesta radi dogodkov v Milanu. Tako tudi po raznih drugih mestih, n. pr. v Como, Modeni, Genovi, Sampierdarena, Monza.

Obsodba aretirancev v rimski stavki

RIM, 18. Proces glede stavke 10. t. m. je dokončan. Po nekaterih pomisljenih delegata Verne, je dobil besedo De Simone, ki je predlagal, naj se Calagno obsodi na 6 mesecev in 20 dni, Valentini na 6 mesecev in 20 dni, a Galleotti na mesec dni zapora. Obtožence so branili odvetniki Patriarca, Trozi in Della Seta, ki so zahtevali oprostitve za vse obtožence. Sodišče je obdoločilo tri obtožence predstopka 3. zakonskega člena, a Calagna tudi upora, ter je obsodilo Galleottija in Valentinija na 1 mesec zapora z zadržbo kazni, a Calagna na 3 mesece in 5 dni zapora ter na 120 lir globe.

Stavka šivilj in modistk v Rimu.

RIM, 18. Stavka šivilj in modistk traja še vedno ne samo radi temeljite in vzorne organizacije, temveč tudi radi vere v končno zmago, prepričanja ljudskih in dobrih delavk, da bodo vendar dosegle svoje opravljene zahteve. Ljudstvo sledi z vsemi simpatijami stavki brhlih šivilj in modistk združenih za doseg ljudskih pravic, ker je razumljivo, da se gre za sveto stvar. Drugi dan stavke je potekel brez posebnih dogodkov, izvenzmi pr izgedov v eni ali dvema krojčnicama, ko so budne naokrogvalne skupine zahtevale, da se delo ustavi.

Včerajšnje zborovanje v vzgojevališču Andreja Coste je bilo tako obilno posečeno, da j moralo stati zunaj veliko delavcev in gospodincev. — V imenu združene delavske zbornice je Monici opozarjal na naloge vseh, da pomagajo pri strogem nadzorovanju, da se zagotovi gotova zmaga, da se čim prej rešijo sporna vprašanja in da se potlačijo vesti, ki jih prinaša tisk in ki so jih raztresli industrijaletci, čes delavci se nečajo pogajati z delodajalci, vzlic temu, da je že pripravljen odbor za pogajanja. Upajmo, da intervirajo tudi sedaj oblasti in da se sporna vprašanja kmalu rešijo.

Prvi maj v Franciji.

PARIZ, 18. Upravna komisija splošne konfederacije dela je na svojem sestanku ukretila zadnje odredbe za manifestacijo prvega maja. Priredbe so sindikalni sestanki po vseh okrožjih mesta. Pristop bo dovoljen le tistim, ki bodo imeli vstopnice. Predložiti bo dnevi red, ki bo vseboval glavne zahteve programske splošne konfederacije; osemurno delo, popolno pomilostanje za vse politične delikte, neposredovanje v Rusijo, odprava cenzure in obsednega stonja; vzpostavla vseh garancij in ustavnih svobod. Odtegnitev od dela naj traja samo prvi dan maja, ker se delavci nadejajo, da razsežnost manifestacije prepriča vlado, gospodarje in vso buržoazijo, da morejo sindikati, ako ne bo ustrezno zahtevam delavcev, takoj začeti s stavko.

Francoski senat zahteva jamstva militaričnega značaja.

PARIZ, 18. Senat je soglasno sprejel predlog komisije za vnanje stvari: Gotov, da je tolmáč naroda, ki je s težkimi in krvavimi žrtvami plačal pravico do trajnega mira, pričakuje senat od vlade, da skupno z drugimi zavezniški zagotovi vsa jamstva militarične narave, ki so neizogibna za vrnost Francije in za svobodo sveta. Pred glasovanjem je minister za vnanje stvari Pichon izjavil, da se je vlada pridružila zahtevi komisije, da se glasuje o tej izjavi.

Iz češko-slovaške republike.

CURIG, 18. Iz Prage javljajo: Nemške čete, nameštene ob češki meji, so se umaknile vsled posredovanja Focha.

Tunel pod gibraltarsko ožino.

BARCELONA 18. Sestal se je odbor glavnih španjskih novinarjev da začne pripravljati de za izveze nadzor poiskovalnika Rubia g kda tunela

vidno, toda tem hitreje. Aladjev je bil kakor razburjen. Rad bi bil vprašal svojega gosta, kako so mu ugajale povesti. Prepričan je bil, da njegova dela niso ustvarjena za izobraženo občinstvo, temveč za kmete in za delavce. Ponovno se je vzravnil, da bi govoril, toda niti besede ni spravil čez ustnice. Zopet si je prižgal papirosko in gledal mežikaje v plamen vžigalke. Še predno pa je potegnil dim iz papiroske, je vprašal s ponarejeno ravnodušnostjo:

»In kako so vam ugajala moja dela?«

»Zelo; pisana so učinkovito,« odgovori Sevirjov. »Dokazujete uglajen okus.«

Aladjev zardi in si zastoni prižadava, skriti svoj otročje bleščeči nasmeh.

»Samo škoda, da ljudi pretirano idealizirate,« pristavi Sevirjov.

»Kako mislite to?«

»Če se ne motim, zastopate stališče, da pri zdravi pameti in pristojni razsednosti ni slabih ljudi. Da samo zunanje, odstranljivo razpoloženje brani človeku, da bi bil dober. V tem se ne morem strinjati z vami. Človek je po svoji naravi neznošen in obratno so ravno ugodne okoliščine potrebne, da delajo nekateri — redki — ljudje dobre!«

Aladjev vzrohti. To je bila njegova slaba stran, temelj njegovih bodočih duševnih proizvodov, in on je veroval tako krepko in preprosto vanje, kakor veruje kmet v boga.

pod gibraltarsko ožino. Vlada je pooblastila polkovnika Rublja, da začne s delom v okolici Tarife. Tuniel bi končal na afriški strani vzhodno od Tunisa.

Beseda Viktorja Hugo-a v letu 1871

Viktor Hugo (čitat: ūgo) je bil velikani v zboru svetovnih pesnikov in piscev minolega stoletja. Rojen je bil leta 1802, a umrl l. 1885, kjer v pantheonu počiva poleg drugih velikih duhov francoskega naroda. Živel pa bo dalje za svoj narod in ves civilizirani svet v — svojih nesmrtnih delih.

Svojo neizmerno ljubezen in zvestobo do svoje Francije je pokazal Viktor Hugo v letih neizmerno nesreče, ki je zadela francoski narod v letih 1870-1871. Bil je med prvimi glasniki svojega naroda v tistih strašnih dnevih. Povrnivši se v septembru 1870 v Pariz, je nastopil na zmagovito prodirajoče Nemce v plametečih besedah sestavljen poziv, naj opuste brezbožno misel na obleganje Pariza. V februarju 1871 je bil izvoljen v narodno skupščino, kjer je izpregovoril nastopni govor:

Gospodje! Pariz je še pod ognjem pruskih topov. Pričakuje, in mi, njegovi pooblaščenici, ki že pet mesecev preživljamo grozote obleganja, vam sporočamo misel in pozdrav prestolnice. Pariz sam je nastavljal svoja prsa proti vsej Nemčiji. To veliko pariško ljudstvo je izrazilo iz tih batalijone, je postavilo kanone, zgradiło utrdbe, branilo, stalo na branišču. Bilo je izstradano, tipeclo mraz... Brez drv, brez ognja, brez luči, brez ognja, brez kruha! Kruta zima je bila, Sena pokrita s ledom, draginja, legar, epidemije, opustošenja od sovraženega topa. Pariz je bil križan in je krvavel iz stotero ran... Pariz nam poverja mandat, otežuje nevarnosti, ki se mu nalagajo, ali ki dela njegovo slavo še večjo: mandat, da upremo svoj veto proti razkosavanju domovine. Pariz more resignirano sprejeti svojo uklonitev, nikar pa sramote Francije.

Ce bi se delo brutalne sile, ki mu sedaj vrinje ime pogodbe, uresničilo in bi se nam vsilil krut mir, Evropa ne bi poznala več mirnosti. Nastala bi dva grozljiva naroda: eden, ker je zmagal, drugi, ker je bil premagan! Zmagovita Nemčija bi dobila za se cesarsko krono in žnjo služnost, vojaško hlapčevstvo, bedastega vojaškega duha, odreenost discipline, ki bi zajela vse do duševnih sredstev. Imela bi cesarja po božji milosti in z zamko vojaške tovarne — Cezarja bizantinsko nemškega. Povelje bi postalo dogma, sablja bezlo; zatirana bi bila svobodna beseda, misel udušana...

Oni drugi narod, premagani narod, bi živel v luči. Njemu svoboda in republika, sloveska pravica, svobodna tribina, svoboden tisk, svobodna beseda, svobodna vest! In pravljen napredek, nove ideje, spremljane in čuvane od zatiranih narodov. In meji tem, ki bi narod zmagovalec povelje lice pod trdo težo svoje čelade... sužnja, bi si Francija, premagana sicer, ali češčena, nadela krono ljudske suverenosti.

Kateraga teh dveh narodov je bolj oplakovati: ali zmagovalca, ali premagana? Res je — obal Morda se Nemčija čuti srečna, ponosna na to, da je dobila dve provinciji in izgubila — svobodo. Imamo vsmiljenje s tisto Nemčijo, ki je bila narod in sedaj je... cesarstvo? Jemlje si dve pokrajini, ki ju pa nima v posesti in jih ne bo imela nikoli! Nikoli! Nikoli! Če si vzeli, ne pomenja še, da poseduješ! Ali Turčija poseduje Atene? Rusija Varšavo? Španska Kubo? Ali je kedaj Avstrija posedovala Benetke, Anglija Gibraltar? Faktično, da, ne pa po pravu. Priznavanje je rop...

Gospodje! Prusi so zmagovalci. Mari s tem pritisnejo Francijo k tlom? Sedaj morda, ne pa v bodočnosti. Tudi Angliji so si usvojili Francijo in so jo morali ostaviti. Vsaka tujinska roka, ki se je stegnila po razbeženem železu, se umika... Ali, gospodje, jaz ne bom glasoval za mir, ki ne ohrani časti domovine. Sramoten mir uničuje. In vendar bi imel, po moji sodbi, tudi sramoten mir svojo korist. Donesi bi pač sovraštvo, morda pa ne nove vojne. Ne sovraštva med narodi, pač pa sovraštvo narodov proti vladarjem! Ah, vladarji morejo žeti, kar so sejali. Pod pepelom tih ogenj. Čim močnejša je bila sila, tem hujša bo eksplozija. Kar izgubi Francija, jej povrne revolucija.

Pride ura, vsi čutimo, da pride, ura osvetle. Od jutri bo navdajala Francija ena sama misel: da se zbere, da se povzdigne, da vzgoji svoje sinove k sveti vni, da postavi topove, oboroži državljane, da podeli znanje službi vojne, da prouči pruski sistem, da poraste, poraste do velike Francije leta 1792, Francije duha in sablje! In da potem nekega dne iznenada skoči in pogabi po Alzaciji in Loreni z neodolljivo silo in — čuje, čuje, gospodje — tudi po Treriji, Mogunciji, Kolonji, Koblenču po vsem levem bregu Rene. In tedaj bo vsikrikala: Tu sem, sedaj je moj čas. Francija sem! Ali sem tvoja sovražnica? Ne, tvoja sestra sem! Jemljem ti vse, da ti povrnem vse. Le pod enim pogojem: da postanemo en sam narod, ena sama družina, ena sama republika! Jaz porušim svoje trdnjave, ti pa svojo! Moje meščevanje budi bratinstvo! Proč z mejami! Rena za vse! Dajte, da bomo ena republika, redinje družave Evrope! Svoboda Evrope! Mir svetli! Se enkrat vam stisnem roko za uslugo, ki smo si jo napravili vzajemno: ti si me odrešila od mojega cesarja, in sedaj osvobodim jaz tebe od tvojega!

»Kaj govorite?« je vzkliknil.
»To je moje naziranje«, odvrne Sevirjov mirno. »Delavec sem in vem to natančno.«
Njegov glas je izdajal s silo zadrževano ogorčenost, da je Aladjev občutil nenakrat sočutje z njim.

»Gotovo imate za seboj težko življenje, v katerem ste mnogo pogrešali,« pravi in to vam napravi ogorčenost. Nemogoče pa je, da bi bilo vaše prepričanje, kar sedaj navajate. Oprostite, toda to meji že na sovraštvo proti človeštvu.

»Ne bojim se te besede,« pravi oni mrzlo: »da, ljudi sovražim, in kar vi imenujete ogorčenost, temo pravim jaz izkušnja.«

»Izkušnja v čem?«
»V umetnosti, zagledati resnico, katero ljudje pred seboj samimi poskušajo skrivati.«

»Zakaj bi hoteli to, če so vsi enaki? In kaj razumete pod resnico?«

»Resnica je, da se morajo nazivati vse želje ljudi le živalske instinkti.«

»Kaj pravite? Vse želje?« rotni Aladjev razburjeno. »In kaj je ljubezen, usmiljenost, požrtvovalnost?«

»Jaz ne verjem niti v eno, niti v drugo. Ljudje porabljajo te pojme samo za ogrinjalo za svojo ostudno nagoto in pokrivajo z njimi svoje roparske instinkte, s katerim stremijo zadušiti vsako življenje. Proizvodi človeških idej, ki so nasprotni človeški naravi... Dre-

Tako je v dnevih nesreče, ki je prihrumela nad Francijo z letom 1870-1871, govoril veliki duh Viktorja Hugo-a. Bil je — prorok. Strašno se je uresničilo nad Nemčijo njegovo proročanstvo! Danes pa je prvi glasnik Francije Clemenceau! Ko bi črtali paralelo...

Iz Jugoslavije.

»Lavoratore« od dne 15. aprila priobčuje obsežen dopis iz Belgrade.

Dopisnik naglašava v uvodu, da opozarja le na stvari, ki morejo biti v podlogo, da si ustvarimo objektivno mnenje o socijalnih in političnih razmerah v tej novi skupini držav.

Kakor povsod je življenje tudi v Jugoslaviji drago vsled pomanjkanja živil, brezposelnosti in nade avstrijske valute. Tudi tu so listi ogleđalo, v katerem se odraža tisti kaos, ki je vrgel vanj ta vojna vse narode.

Napram konferenci v Parizu se opaža pomembna apatija. Nimajo nobenega zaupanja več v zvestobo mož, zbranih v Parizu. Izlasti Slovenci vidijo v konferenci institucijo, ustvarjeno skoro nalašč za to, da prepreči uresničenje njihovih starih sanj. Prepričani so torej popolnoma, da hoče konferenca žrtvovati Slovence sebičnim ciljem katerega drugega člana entente. In iz mnogih razlogov izgubljajo tudi zaupanje do Wilsona. In res je, da so bili v Jugoslaviji vsi zadovoljni, ko je »desetorica« odklonila predlog jugoslovanske delegacije, naj bi se Wilsonu prepustila razsodba in spori med Jugoslavijo in Italijo. Že tedaj niso imeli več zaupanja v tega moža, ki bi bil bolj vreden takega zaupanja, če ne bi bili realni interesi kapitalizma, ki sedaj zlo gospodari po vseh ozvalih zapadne Evrope, bolj močni, nego idealni pravičnosti katerega profesorja, in če ne bi bil gospodarski faktor tisti, ki daje smer vsemu socijalnemu in političnemu življenju držav in narodov.

Mej tem je dala belgrijska vlada jugoslovanski delegaciji v Parizu nalog, naj ne podpiše mirovne pogodbe, če ta ne bo v polni meri vpoštevala pravice do ujedinjenja jugoslovanskih plemen in gospodarskih potreb jugoslovanske države. To ni samo odredba vlade, ampak tvori tudi željo in voljo vsega prebivalstva, ki si raje pusti vtiliti, nego da bi se podpisal krivičen mir.

Obe politični tendenci v Jugoslaviji — centralistična in federalistična — se začetjujeto vedno bolj. In zdi se tudi jasno, da tendenca, ki pač hoče edinstveno jugoslovansko državo, ki pa naj bo federalistična, v kateri bodo poudine pokrajine uživale avtonomijo, kakor je potrebna za posebne gospodarske potrebe v teh pokrajinah: da ta tendenca nadvlada centralistično. Tudi simpatije za dinastijsko Karagiorgijevičev ginevajo in zahteva se republika. Ta federalistična in republikanska tendenca prevladuje v Zagrebu in na Hrvaškem, poseben pa v Sloveniji tako močno, da si je deželna vlada tudi potem, ko je bilo proglašeno ujedinjenje z ostalo Jugoslavijo, ohranila vse prerogative politične in gospodarske izvršitvene oblasti. Narodni komisariji, ki tvorijo vlado v Ljubljani, niso imenovani od ministrov v Belgradu, ampak predloženi od političnih strank v Sloveniji, ter so povsem avtonomni. Tudi cenzura je v Sloveniji bolj liberalna, nego v Hrvatski. Slovenija je najbolj prosvetljena točka v Jugoslaviji. Posebne politične gospodarske in socijalne razmere, ki so vladale med Slovenci že pred vojno in veliko število politično in upravno izkušenih mož, dvigajo ta mali jugoslovanski narod nad njegove brate. Po socijalni življenjski moči, po splošni kulturni in tehnični sposobnosti so imelo slovensko ljudstvo gotovo prvo mesto v Jugoslaviji. Pokazalo se je v dobi revolucije veliko bolj energično in sposobnejše od Hrvatov in Srbov tudi v sedanji dobi krize. Morda tudi zato, ker ni pokvarjeno od korupcije, ki je rana političnega življenja Hrvatov.

Vlada v Belgradu, ki so jej pripadali tudi socijalisti, se je prenosovala brez socijalistov. Koraj je odstopil vsled sklepa socijalistične skupine. Zdi se, da se Koraj — kakor poprej Buksek — ni pokazal na višini situacije. Vendar je Koraj izdelal načrt za agrarno reformo in jo je hotel uresničiti v krajih Jugoslavije. Zdi se pa, da je bil načrt preradikalni in ni bil pogodu Pribeževcem, ki tvorijo buržoazijsko predstavništvo. Zato, in ker vlada ne misli odpraviti cenzure, so socijalisti sklenili odstop iz centralne vlade, pa tudi iz deželnih vlad in vseh narodnih svetov. Ko se je to zgodilo, in v tem, ko so si buržoazijske stranke prizadevale, da bi si socijalisti sestavile sedanjo vlado (kar pa ni bilo možno radi socijalističnih predlogov, ki jih narodne stranke niso hotele sprejeti), je prišlo v socijalistični stranki do secesije, ki je že dolgo grozila in se jej ni bilo možno izogniti. Tudi med jugoslovanskimi socijalisti ni več stare solidarnosti. Nesoglasje je bilo že na konferenci jugoslovanskih socijalistov v Zagrebu, ki se je bila odločila za soedovanje z nacionalisti v narodnih svetih tekem revolucije.

Zmaga boljševizma v Rusiji, proletarska diktatura na Ogrskem in vse drugo je razdrojilo obe tendenci. Pred nekoliko časa je hrvatska socijalistična stranka sklicala v Brod sestanek, kjer so menda intranzigenti imeli večino. Ti so sklenili, da skličejo za drugi velikonozni praznik svoj kongres, ki bi bil pa v resnici kongres hrvatskih, slovenskih in srbskih komunistov. Eksekutiva hrvatske stranke pa je sklenila in takoj objavila, da sodrugi in organizacije, ki bi se udeležile kongresa komunistov, bodo izključene iz socijalistične stranke.

sural... Če bi živel v nas na primer ljubezen, — ne čustvena ljubezen — usmiljenost in požrtvovalnost, kot instinkt, kakor živi v nas instinkt ropanja, potem bi imeli danes namesto kapitalizma krščansko republiko, in sili bi ne mogli gledati, kako hirajo lačni, ne bi bilo niti gospođov, niti hlapcev, kajti vsi bi se žrtvovali za vsakega posebej in enakost bi vladala. Tega pa ni.

Aladjev se razburjen dvigne in meri sobo s težkimi koraki, kakor bi sledil preko dvignjenih grud plugu.

»Dva instinkta živi v človeku, če hočemo porabiti besede naših mistikov: božji in hudičev. Napredek predstavlja samo boj med tema dvema načeloma in ne kakor vi...«

»Jaz mislim, če bi bili dve načeli zastopani enako v svoji najglasnejši obliki v človeški naravi, ne bi moglo biti življenje tako neprijetno, kakor je sedaj... Ne, v nobenem smislu. Boj za obstanek je našel ta poimenovanja, kakor je iznašel parostroj, telefon, zdravilstvo...«

»No dobro... naj bude... Človeku je potemtakem vendar mogoče da vpliva na svojo dušo; čemu torej nočete verovati, da končno načela živalske instinkte vendar premagajo? Ideali si delajo prostor sicer počasi, toda z gotovostjo, in kadar pridejo do zmage in bodo vsi ljudje enakopravni...«

(Dalje.)

Nu, izstop socijalistov iz centralne vlade in najboljši poti, da izumre popolnoma, je politična vzgoja slehernega ljudstva neprecenljive važnosti in je posamezni demokratični individuum samo te najposrednejši izraz zmoglice: danes se meri višina naroda po moralni kakovosti te zmoglice. In ko čistimo svoj dom nacionalno, ne smemo pozabiti, da ga nam je očistiti tudi moralno.

Dopisnik »Lavoratore« želi takega kompromisa ter pravi, da bi hrvatski in slovenski socijalisti morali končno razumeti, da sodelovanje z buržoazijo ne koristi socijalistični stvari ter da izlasti v sedanjem času ni smeti dajati nobene podpore meščanskim strankam. Intranzigenti pa naj ne pozabljajo, da bodočnost pripada proletarijatu in da treba zato delati, da pride ta bodočnost na korist vsega človečanstva.

Mi pa bi pripomnili, da je tudi šele veliko vprašanje, ali bo koristno za socijalistično stvar, če se bodo izogibali vsakega stika z ostalim življenjem in snovanjem naroda. Naj ne pozabljajo, da je razlika med potrebami jugoslovanske socijalne demokracije in onimi n. pr. italijanske. Italijanski narod je že organiziran in nacionalno saturiran, dočim se mora naš narod šele organizirati in konsolidirati življenje svoje skupnosti. In na tej organizaciji in na tem konsolidiranju morajo sodelovati vse stranke toliko na korist skupnosti, kolikor tudi — na korist svojo, na korist stranke. Kajti nobena stranka ne more viseti v zraku, marveč mora imeti podlogo v skupnosti.

Ve-

ben je zakon, da narava ne dela skokov, marveč da se mora vse razvijati postopno, po etapah. To so morali izkusiti tudi potomci velikih mož velike francoske revolucije. Koliko pozneje šele so se začele uveljavljati nje velike ideje: koliko pozneje je prišla narodom zora svobode!!

Očistimo se nacionalno in moralno!

Svetovna vojna je prebudila zavest množice. S svojimi nečutenimi žrtvami, ki jih je zahtevala od vseh in vsakega brez izjeme, nasilnost, krivicami in tragiko, ki se je stopnjevala do nezastopanih mer, je povzročila ta krva borba narodov, da so se ljudstva in vsi posamezniki teh brezimnih množic prišli z vso intenzivnostjo pečati z najintimnejšimi stvarmi politike, ki so hkrati njih najvitalnejše stvari, motriti z velikim zanimanjem potek svetovnih dogodkov in samostojno in samozavestno ocenjevati njih zmanje uspehe. Zdi se, da se je kolo časa v teh petih letih premaknilo za deset — marveč za stoletja. Narodi, zaslepljeni, teptani in nepoznani svetovni javnosti, se pričeli govoriti; množice, ki so treple in molčale stoti leta, so se lele gibati kakor razburkano morje. Z novimi viharji, z novimi neresljivimi vprašanji e nasledno ozračje sveta; nevtrajna napetost e fluid in njem. Dogodki se odvijajo z nepomljivo brzino. Živ krst bi danes ne spoznal Rusije, ki jo je zrl pred leti v krutem silaju carističnega veličanstva; rdeča stinka, ki se dviga sredi ruskih step in strmi z zakonitimi očmi na zapad Evrope — je li to mar ono »kraljestvo božje na zemlji«, kot so sanjali veliki ruski duhovci Dostojevski, Tolstoj in drugi, je li to ono svetovno poslanstvo svetle Rusije, ki so ga nosili v svojih zavesti in proroško izpovedovali vsi njeni glasniki, je li to njeno odrešenje vsem bednim in brezpravnim na svetu?

V Parizu pa kujejo mir, hočejo vstvariti red in pravičnost. Počasi padajo drobtine z njih zelene mize, vse preploščate temo gladnemu in bečnemu človeštvu, ki hoče miru, reda in pravičnosti. Dobo stitih največjih let so čakala ljudstva tega dogodka, ko bo spregovoril narod z narodom, kakor so nam pripovedovali. Ali pa govori res narod z narodom? Ne, zmagovaleci govorijo s premaknjeni mali narodi, se zdi, tvorijo pri mirovni konferenci samo dekorum. In dasi so zbrane danes v Parizu malone vse inteligence zastopanih narodov in njih kultur, vendar je očito, da so vprašanja in naloge, ki obremenjujejo sedanost in zahtevajo rešitve za bodočnost, ako naj se na svetu vzpostavi normalne razmere, pretežavne za ramena državnikov, ki odločajo.

Umevno je, da mi Slovenci, ki nikoli nismo soustvarjajoči prisostvovali dogodkom svetovne politike, sledimo pokretom izven meja z vsem zanimanjem, ki se osredotočuje zlasti v konferenci v Parizu. Saj tehtajo in pišejo tam našo sodbo. In kakor je nujno, da smo orientirani o vsem, kar se vrši izven nas, pravtako ne smemo podcenjevati vsiljenih stvari, marveč jim moramo posvetiti isto pažnjo, kakor svetovnim. Prešiniti nas mora zavest, da so vsi notranji pojavi, kulturna gibanja in struje v kakem narodu, za njegov notranji prospek in razvoj iste važnosti kot zunanji dogodki. Danes, ko sprejema vso politiko množica sama v svoje roke in je tezna diplomacija na

Utrav:

Iz ciklusa: Počitniške slike.

Kislo se je držal tisti poletni dan v juliju leta 1912, ko sva se vozila z malo Mojcico iz daljne tujine proti domovini na počitnice. Nad jezerom in Karavankami so viseli pusti oblaki, in hladen dež je rosil iz njih. Dolina je bila ovita v dolgaš in otožnost. In da človek ni prinesel s seboj toliko lepih spominov, toliko lepega pričakovanja, hrepenenja in navdušenja, bi se bil razjokal.

Pred postajo so se rinili kotjaži, se odkrivali in pozdravljali uljudno, postrežljivo se smehljajo, kakor da bi hoteli naju zategniti z vso prljavo vred zastoj do Podhorma, kjer naju je čakala prijazna kajiba, lepo pometena in pomita, s čistimi šipami na oknih, da ni bilo enega sledu lanskih muh več na njih.

Z ozirom na razne okolnosti, vremenske in priljake, vse zasedli Simonov voz, dasi bi se bilo otprlil nogam od Murne vožnje prilogo, da bi se v hoji razmaja. In zdijali smo, kolikor so dovolile konjske sile, proti najnemu počitniškemu domu.

Ko smo zavili čez mostiček, razprostirala se je pred nama dobroznana položna reber v vsej svoji prikljupitvi. Ob cesti so se v jarku priklopile modrooke spominčice, bujne negle sicer, pomokane z žoltni kalužnicami, ki so se bleščale med zelenjem, kakor

Velikonočni reminiscenci.

Napisal I. K.—c.

Redka megla prihajačaja od deroče reke Mure, je odlagala nekdo mrzlo in neprijetno mokroto na mestni tlak, ko sem v jutro Velikonočne nedelje 1916, premikal korake po »Sporgasse« nekega spodnještajerskega mesta.

Obstal sem ob zidovju vsem njenim kedanjim nesrečnim stanovanjem nepozabne »Kondoltsch-Keserne«, bogate na neiztrebljivih kužnih boleznih in brezštevilih mrčesih. Vselej, ko sem šel mimo teh zloglasnih zidin — navadno imenovanih: »mrtašnica« — me je nehoti streslo. — Srce ni dopustilo, da bi oko opazovalo kraj tolikih nesreč in trpljenja, nad katerega prelojem je bil nekdo zapisal nad vse opravičeno: »lasciate ogni speranza, voi ch'entrate!«

Tam notri med tem zidovjem je ležal polomljen in bolan dober mi prijatelj Martin, doma tam iz našega toliko opevanega in prehrasne goriškega »Paradiža«. Sporočil mi je bil, da se želi pomeniti z menoj; zato sem vstopil v te, vedno z bajoneti zastražene prostore, katerih dvoršče ti je vsikdar nudilo kaj presenetljivo slike: moje najboljše let, podpirajoč resignirano že popolnoma osivelo glavo, poleg njih pa topo, brez življenja sedeti 18letni napol — otroci, kot bi premišljevali — sedemdesetletno minolost.

V precej prostorni, zaduhli sobi, zvani »Macedonizimmer«, je med nešteti, enako trpečimi tovariši, ležal na trdem ležišču: bled kakor sveča, zanemaren in zapuščen, prijatelj Martin. Prestal je mnogo, da, premnogo, odkar se nisva videla. Kroglja mu je dvakrat preartala telo, drobci šrapnela mu je pokvarili noge; revež je bil ves pobabljen. In vendar so predpostavljeno še upali, da bo v kratkem »spposobljen« za kako delo v »Hinterlandu«. Nisem ga več spoznal; zato me je poklical takomilo, da mi njegov ljubki glas še danes dorj v usneših. Čuden občutek sem imel, ko mi je podal svojo oslabljeno, napol mrzlo roko. Mesto pozdrava mu je zdrknila solza na drobno, vlažno slamo. — — —

Ostal sem pri njemu dve polni uri. Pomenila se o tem in onem ali največ, seveda, o takrat toli nesrečni naši domovini. Ob Soči je najna furija uničevala naše cvetoče vrtove, bele trge, vasi in sela, pustoševala Tisza-Sturckov furor ter Friedrich-Hötzendorfov meč. O majniški deklaraciji, ne posledicah in o združitvi vseh Jugoslovancev se takrat komu še sanjati ni smelo, ker bi si bil že s tem zaslužil — vislice. Ali pri vsem tem so bili najini pogovori polni zaupanja v boljšo bodočnost.

ko je Martin videl, da se pripravljam na odhod, mi je v svo še ostalo močjo stisnil desnico, me zopet pogledal tako mlo, kakor p pri prihodu, ter rekel: »Prijetelj! Rad umrjem, ako bi bil gotov, da bo naša domovina izšla svobodna iz te strašne vojne. Koderkoli hodim, premišljujem o tem in vedno prihajam do zrakucka, da tako pošten, priden in, kar je glavno, mladosti in življenja poln ter napredka željan narod, kakor je naš, ne sme, ne more in ne sme biti, vsaj dolgo ne več — suženj. Poslovi! sem se od Martina, ali njegove zadnje besede so me spremljale ves dan, ves teden, mesec, leto.....

Prijatelj Martin leži še skoraj tri leta tam na Radgondskem pokopališču.

Jaz se pa pravkar zopet živo spominjam njegovih zadnjih besedi. Mnogo, mnogo se je od takrat izpremenilo, več nego smo upali, sanjali in — želeli. Prišlo je do združitve Jugoslovancev. In ravno to mi daje povod, da zopet in zopet razmišljam Martinove besede: »Pošten, priden, mladosti in življenjapoln ter napredka željan narod, kakor je naš, ne sme, ne more in ne sme biti nikdar več — suženj!«

Živila aprovozacijske komisije

za teden od 21. do 26. aprila.

Blago se bo sedaj dobivalo na dodatno (accessoria) izkaznico, priporočila se pa topo, naj občinstvo shrafi stare živilske izkaznice, ker se bodo izdajale nove samo proti oddaji starih.

V ponedeljek, 21. t. m., bodo prodajalne aprovo komisije odprte samo od 8 redp. do 1 pop.

Kakor je znano, je kosedaj kr. gubernatorat z ozirom na znatno krensko veljavo dalj aprovo.

zgubljeni solnčni žarki. Ki sem pogledala preko kosa re, ki je bila poleg Simna na krožlu, vila se je pred nami cesta — kakorose, ko, kakor pesem pravi, samo na Gorenjskem — med senožeti in polji, med jablanami in kozoletci, daleč navkreber, in se gubila med senčje, tihe, skrivnostne polne gozdove proti Mrzlemu Studencu. Na levi, daleč za gorami je v oblaci sanjala Debeli Peč. Na desni zblizka pa je polagoma odlagala megleno kapo Stol, mogotni poglavar Karavank.

Zdelo se je, da se jasni. Bledo-modre lise so se začele odražati na nebu izmed zamazanih oblakov. Bahji Zob je se krčevito držal svojo plahoto preko svoje rti, ki se je vlekla po temnih vrhovih vse Jelovce.

Pa kaj! Pred nama je solnce. Še parkrat konjiček zahrška, še parkrat Simen zahihota, pa smo pred hišo, kjer nas čaka v bliščem predpasku Minca, s prijaznimi, izbranimi besedami, kakor nih treba za sprejem gostov. Še nekoliko klanec, in evo že nas pozdravljajo okna naše kajibe, obložena z nageljni in roženkravom. Oh, ta okna! Cela vrsta prijetnih slik gre s kinematografsko brzino mimo mene. Pod temi okni mehka, zametna travica. Dalje zelenik, ograjen z rdečo-cvetnimi fižolom, ki se vspenja visoko po kolih, tako visoko, da nam zakriva skoro vsaki zvonik v dolini. Dalje travnik, kozolci, njive, potem gruča hiš z ručeti stremami — ogromne jagode med zele-

komisiji živila za občinstvo po izjemni izmenjavi 170% namesto po službeni 250%.

Po uredbi denarne vrednote, delavskih in uradnih plač, je prenehala izjemna izmenjava, in apr. komisija je prisiljena, da primerno zviša cene nekaterih živil.

Krušna cena ostane do nadaljnjih ukrepov kr. gubernatorata neizpremenjena.

Kruh: normalni odmere 30 dkg. za delavce pri težkih delih 15 dkg. več, po 48 lir. stotnik kg. Odmerek 30 dkg po 15 lirnih stotnik, hlebec 600 gramov po 32 lir. stotnik, hlebec 300 gramov po 20 lir. stotnik.

Koruzna moka: tri četrti po 72 lirnih stotnik kg.

Testenine: pol kg po 132 lir. kg.

Riz: en četrti kg po 116 lir. kg.

Fižol: pol kg po 132 lir. kg.

Grah: en četrti kg po 104 lir. kg.

Leča: en četrti kg po 2 — Ital. lir. kg.

Jajca: kolikor se hoče po 36 stotnik kos.

Krompir: 2 kg po 64 stotnik kg.

Kava: 10 dkg po 10 lir. kg.

Čikorija: en četrti kg po 2 lir. kg.

Ekstrakt holadske kave marka Italia: 1 zavoj (60 gramov) na osebo po 50 stotnik zavoj.

Sol: eno osminko kg po 14 stotnik kg.

Cisto maslinovo olje kolikor se hoče po 560 lir. liter. Olje se mora v prodajalnih kupiti enočasno s tedenskim odmerkom.

Mast: 10 dkg na osebo po 840 lir. kg. Tudi mast se mora v prodajalnih kupiti enočasno s tedenskim odmerkom.

Salmon: v posodah po okoli pol kg po 4 lire posoda.

Želje: V škaflih po 45 dkg po 4 lire škaflija.

Čaj: Največ 10 dkg po 1280 lir. kg.

Živila ki se bodo razdelila posestnikom kuhinjskih in obmožinskih izkaznic: kava, čikorija, ekstrakt holadske kave marka Italia in sol.

Kondenzirano mleko, sladko: 1 posodica za vsaki odmerki živilske izkaznice in sicer: prvovrstno sladko kondenzirano mleko (marka Mercurio in marka Nutrice) po 290 lir. posodica, a sladko kondenzirano mleko (marka Italia) po 250 lir. posoda.

Rižev zdrob: 1 zavoj (250 gramov) po 80 lir. stotnik zavoj. Rižni zdrob se bo dobil samo z izkaznicami za kondenzirano mleko in sicer proti preščipljenju št. IV. na rumenih izkaznicah za kondenzirano mleko za otroke ali proti preščipljenju št. X. na sivih izkaznicah za kondenzirano mleko za starce in bolnike.

Gospodarstvo.

KRATEK POUK HISNIM NAJEMNIKOM.

V težkih časih živimo. Posledice vojne in njene razdirajoče učinke vidimo in čutimo povsod. Med najhujše posledice vojne spada gotovo ona pohlepnost po denarju, ona splošna brezvestnost, ona — rekli bi — podivjanost čista poštenosti, ki se je polastila več ali manj skoraj vseh slojev človeške družbe. Vsaka prilika je ljudem dobrodošla, da se bližnjemu izvleče iz žepa kolikor mogoče veliko denarja. Homo homini lupus! (Človek človeku volk).

Nečemo tajiti, da se tržaški hišni lastniki nahajajo v težkem položaju; prilično velik del najemnikov, osobito velik del manje premožnih (in večkrat tudi manje vestnih) najemnikov ne plačuje, ali vsaj tekom vojne ni redno plačeval dogovorjene najemnine, dočim so se stroški za vzdrževanje poslopij izdatno povišali. Vendar tudi hišni lastniki bi ne smeli stvari pretiravati in bi ne smeli zahtevati, da se jim škoda, ki so jo pretrpeli med vojno, povrne v najkrajšem času. Zato ne moremo odobravati tiste pretirane tendence do zvišanja najemnin, ki jo v zadnjem času opazujemo pri nekaterih hišnih lastnikih in oskrbnikih.

Da se najemniki morejo kolikor možno ubraniti pred takim postopanjem hišnih lastnikov, oziroma oskrbnikov, podajamo v naslednjem najvažnejši določbe navedbe bivšega avstrijskega pravosodnega ministrstva z dne 26. oktobra 1918. Ta naredba je pravomočna, ker je bila objavljena pred 3. novembrom 1918, t. j. pred zasedenjem Trsta po italijanski vojski, in ker ni bila dosedaj preklicana od italijanske oblasti.

Hišni lastnik sme zvišati najemnino in ostale odškodnine (za snazhenje in razsvetljavo stopnic itd.), ki jo je plačeval dosedanj najemnik ali pa pred njim zadnji najemnik, le tedaj in le v toliko, kolikor je zvišanje najemnine opravičeno iz sledečih razlogov:

1) ako in v kolikor so se po izbruhu vojne povišali redni letni stroški za vzdrževanje in upravo poslopja, pristojbine za dobavo vode, za kanalizacijo (čiščenje straniš) itd.;

2) ako in kolikor se je po izbruhu vojne povišal hišni davek; (prenehanje časne davčne oprostitve ne opravičuje zvišanja najemnine);

3) ako in kolikor se je povišala obrestna mera dolga, vključnega na hiši.

Vsa navedena povišanja se smejo naložiti najemniku le v meri, ki odgovarja njegovi najemnini z ozirom na svoto, ki jo plačujejo vsi najemniki določene hiše. N. pr. ako znaša svota najemnine vse hiše 4000 K in ako iznašajo navedeni poviški letno 400 K, se ta zadnji znesek porazdeli na način, da bo moral najemnik, ki je dosedaj plačeval 1000 K, plačati odslej 1100 K.

Z ozirom na ravnanje izvršeno izmenjavo avstro-ogrske (kronske) valute z italijansko valuto opazamo, da vsa plačila najemnine, ki se vrše na podlagi najemnih pogodb ali dogovorov, sklenjenih pred 10. aprilom 1919, se imajo plačati v lirah s 40 odstotnim kronskim zneskom, torej mesto 100 K se bo plačevalo 40 lir. Vendar ima hišni lastnik v tem slučaju pravico zahtevati svojčas doplačilo onega razmernega zneska, ki ga italijanska vlada eventualno pozneje izplača od zamenjane avstrijskega denarja, ako bo ista pri izmenjavi vpočtenjenih kron prejela več, nego 40 centesi mov za eno krono.

Navedene določbe o prenovi zvišanja najemnine veljajo samo tedaj, ako letna najemnina skupno z dodatnimi odškodninami v Trstu ne iznaša več nego 2500 K za stanovanja, oziroma 1700 K za obrtne in trgovinske prostore. (V tržaški okolici se ti zneski znižajo na 1000 K oziroma 800 K).

Toda, tudi za stanovanja, oziroma prostore, katerih letna najemnina presega označene svote, dogovorno zvišanje najemnine mora biti očitno primerno.

Ako stanovanje od začetka vojne ni bilo dano v najem, določitev nove najemnine ni podvržena nikakoli omejitvi.

Ce je hišni lastnik tekom vojne privolil znižanje najemnine, se ta sme zopet zvišati na prvotni znesek, toda šele od onega dneva dalje, do katerega je lastnik privolil v znižano najemnino.

Osebam, ki uživajo od države vojaško, begunsko in druge slične podpore, se najemnina, ki je bila svojčas dogovorjena, ne sme zvišati, ako bi to ogrožalo njihovo preživljanje.

Dogovorno zvišanje najemnine, ki stoji v protislovju z navedenimi odredbami, nima nikake pravne moči, najemnik more tekom enega leta zahtevati povrnitev preveč plačane najemnine in sicer celo tedaj, ako se je v pogodbi izrecno odpovedal tej svoji pravici.

Hišni lastnik sme odpovedati najemno pogodbo samo iz važnih razlogov; kot taki se očitno smatrajo: ako je najemnik v zastanku s plačanjem najemnine, ako najemnik neče privoliti v razumno (opravičeno) povišanje najemnine, ako se ne podvrže hišnemu redu, ako s svojim vedenjem postaja nadležen ostalim hišnim najemnikom, ako hišni lastnik nujno potrebuje določeno stanovanje zase, za svoje najbližje sorodnike (otroke, stariše) ali za svoje delavce in uslužbenice itd.

Ako je najemnik prejel od lastnika ali oskrbnika hiše odpoved najemne pogodbe, sme vložiti pri pristojnem sodišču prigovor proti odpovedi; hišni lastnik mora v tem slučaju dokazati, da obstoji važen vzrok za odpoved. Ako hišni lastnik ne more dokazati tega, izreče sodnik razsodbo, ki dvigne neopravičeno odpoved.

Kdor z neresničnimi ali nepopolnimi izjavami skuša zatreči uspeh zgoraj navedene ministrske naredbe, osobito, ako zahteva nedopustna plačevanja in zvišanja najemnine, sili siranke v take privolitve, ga politična, oziroma policijska oblast kaznuje z globo do 20.000 K, ali z zaporom do 6 mesecev.

Končno opazamo, da je tržaška »Zveza najemnikov« glasom tuk. »Lavoratore« od 15. t. m. predložila februarja meseca t. l. guvernijski oblasti v Trstu spomenico, v kateri zahteva, naj se podaljša prepoved izselitve iz stanovanj, oziroma prepoved zvišanja najemnine za daljini dve leti, naj se že vročene odpovedi smatrajo kot neveljavne in naj se izterjajo posamezni zastanki najemnine na način, ki odgovarja plačilni moči najemnika; dalje naj se vpostavi mestni posredovalni urad za sporne slučaje in stvare hišno-najemnijskih pogodb in slednje naj se za preseljevanje mesto sedanjega 24. avgusta, zakonitim potom določijo štirje roki, t. j.: 1. april, 1. julij, 1. oktober in 1. januar.

JAVEN PLES se bo vršil na Proseku v ponedeljek, 21. t. m. v Starčevi dvorani. Začetek ob 4 pop. in - konec ob polnoči.

Grand Magazzini Okler

TRST, CORSO V. E. III. ŠTEV. 16.

TELEFON ŠTEV. 24-24.

Najnovejši prihodi:

Za gospe: Obleke, perilo, bluze, natezniki, nogavice, klobuki in halje.

Za gospode: Perilo, naramnice, nogavice, kravate, robci, dežniki.

Velika izbira: Moškega in ženskega blaga.

Na tisoče kosov: Črtanega kretona, bombaževega foularda, svile, francoskega in angleškega etamina, zephira in crepsa.

Glavna trrdka v Trstu katera dobavlja vsakovrstno blago.

Na debelo. Na drobno.

2 ALOGA UR IN ZLATANINE na veliko izbero se vdobi pri **A. POVIH v Trstu** TRG BARRIERA VECCHIA ŠTV. 3.

Izvrstno italijansko vino po L. 2.— se prodaja v ulici Madonna 10, Quarantotto.

UMETNI ZORJE z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obročki **V. J. MENTSCHER** TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserna) 13. II. Ordinarja od 9 predp. do 6 zvečer.

ALCOOL se dob pri **JAKOB PERHAUC, ul. Acque št. 6**

ZLATARNICA G. PINO, TRST se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. ZANKOVITZ & Figli) Velika izbira srebrnih in zlatih ur, uharov, verig itd.

Javen ples prirede tanje v Zgornjo dne 27. t. m. Ujjudno v. bi k obilni udeležbi MLADINA.

ZOBOZDRAVNIK D. MRAČEK TRST Corso 24, I. nadstropje Ordinarja od 9-12 dop. in od 3-6 pop. Brezholtestno izdiranje zob, plimbitiranje in umetni zobje.

Mlekarja večšega strojnika 137e Mlekarska zadruga v Trnovem na Kranjskem.

ALBERT MALDINI Trst — Largo Santorio št. 4 — Trst Autorizovani elektrotehnik. — Prejema naprave električnih luči, motorjev in po ravlja vsa v to stroko s. adajoča dela kakor tudi za plin in vodo po - najnižji h cenah za Trst in okolico. -

Ljubljanska kreditna banka Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani. Celje, Celovec, Gorca, Sarajevo, Split. Delniška glavica: K 15.000.000. — Rezervni zakladi: K 3.600.000. — Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po 3%, na tekoče račune v kronah in lirah, po najkulantnejših p. gojih. Izvršuje borzno na o. e. Tel št. 5 18. Bla. aj a je odprta od 9-13.

VINO I. vrste se vdobi po L. 1.70 v skladišču **ANTONA ŽERJAL** ul. Carintia št. 10 (Torrebanca)

Dne 15. maja t. l. se izselimo iz dosedanjih prostorov, zato prodamo vso obstoječo zalogo **angleškega blaga** za moške obleke in drugo po znižanih cenah. **BOHINEC & C., Trst** ul. Ponterosso št. 8, vogal ul. Nuova št. 13.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu registrirana zadr. z neomejenim jamstvom ul. sv. Frančiška Asiškega 20, II. nad. sprejema hranilne vloge od 1 L dalje ter jih obrestuje po 3% Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune. — Posoja hranilne pušice na dom. — Rentni davek plačuje iz svojega. Daje posojila po najugodn. jših pog. jih na vknjižbe, na osebno poroštvo, na zastave vrednostnih listin. Uradne ure vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

AVGUST ŠTULAR je odprl zopet svojo odlikovano KROJAČNICO v ulici S. Francesco d'Asisi št. 34, III. n. Priporoča se slav. občinstvu za nova dela in popravila.

ZOBOTNIŠKI ATELJE **ARTURO COEN in VITTORIO TRAMARINI** zobotehnik v Trstu, ul. S. Giovanni št. 14, I. nadst. Ordinarja od 9-1 in 3-6 pop.

Glavno poverjeništvu **Uzajemne zavarovalnice na Proseku** prosi cenj. zavarovance, naj vplačajo zavarovalnino bližnjim poverjenikom ali direktno po pošti z navedenjem policne številke na naslov: **Drag. Starec gl. pov. Prosek.**

Novo pogrebno podjetje - Trst Corso 47 (n. l. trga della Legna) Telef. 1402. Preskrbuje vsakovrstne pogrebe, prevoz mrtlic na vse kraje države, Zaloga in razprodaja mrtvskih predmetov, krst iz kovine in vsakovrstnega lesa v raznih oblikah, vencev, sveč itd. po zmernih cenah. Skladišča v lastnih prostorih via Tesa 31. — Brzjavlj Novo pogrebno podjetje — Trst.

Umetni zobje!

Zobotehniški ambulatorij Opštine št. 378, I. n. v hiši lekarne Odprto od 9 do 1 in od 2 do 5

Chianti La Verruca L. 4'80 v steklenicah od 2 litrov z zamaikom i rdečim klobučkom **Zdrav krompir** po L. 0-53 kilogram **Rafinirano žveplo** v veliki množini po ugodnih cenah. **Tvrška M. Piazza & C., Trst** ulica Fabio Filzi 6 (Ex ul. I. Donna).

JADRANSKA BANKA Deln. glav. K 30.000.000, Reserve K 8.000.000 Centrala: TRST Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9 Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura: Kranj. Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. **Sprejema vloge v Lirah** na hranilne knjižice proti 3 1/2% letnim obrestim v bancoprocentu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navedene zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja. Daje v najem varčevalne predale (Safes deposites). Blagajna posluje od 9 do 13.

PELLEGRINO CINCELLI Trst - ulica Markanton št. 9 - Trst (Hiša ustanovljena leta 1828) **KOŽE in USNJE** za ženske in moške. Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd. Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

BARBERA PENECI ASTI - PENECI TREISA - PENECI MOŠKAT - POSEBNI BARBERA, POSEBNI NEBIOLO - GRIGNOLINI odlikovane trrdke za pridelovanja in izvoz vina **CRISPINO QUIRICO - ASTI** Uradi in zaloga v Turinu. — Velika kolajna Nj. Vel. kralja Italije. Izključna zaloga **K. PFEIFER & SINOVI** Trst, ul. C. e. lla 7 TELEFON 21-20. Splošno za-topstvo **GIACOMO IURAGA SIN** Trst, ulica S. Antonio L. TELEFON 406

PRIPOROČLJIVE TURDKE **TRGOVINA JESTVIN** ulica Campanile 12 (trg Ponterosso). Zaloga: kave, riža, čaja, olja, testenin, masti, slanine, mila, čokolade, marmelade, sardin, kondenziranega mleka, biškotov ter raznovrstnih vin in likerjev itd. **MEHANIČNA DELAVNICA.** Odlikovana livarnica Osvaldella. Via Media 26. Izdelovanje in poprava strojev in motorjev. Proračuni. **KNJIGOVESNICA.** Pietro Pippou. Trst ulica Valdrivo 19. Artistična vezava. Žepni koledarji lastnega izdelka. Vpisniki (registri) poslovnega sistema. 201 **MAJOLICNE PEČI IN STEDILNIKI.** M. Zepar, ul. S. Giovanni 6 in 12. Najboljša izdelovanja in najpopolnejša vrsta. Cene zmerne. 202 **HOTEL CONTINENTAL** Trst, ulica San Nicolò št. 25 (blizu Corsa). Prenosišče za vojaške. Dvigalo. Cene zmerne. Postrežba točna. 190 **PAPIR.** Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vreč, lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerne. Gastone Dollinar, Trst, Via dei Gelsi 16. 256 **DAMSKA KROJAČNICA** A. Rieger, Trst, ulica Commerciale 3. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. Postrežba točna. 337 **Novo skladišče.** Veliko skladišče klobukov dežnikov, belih in pisanih srajc, platna, žepnih robcev, : : : moških nogavic itd. itd. : : **K. CUENKEL, Trst, Corso št. 28** : Cene zmerne. Postrežba točna. : Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Opštine

Opštine

Opštine

Opštine

Opštine

Opštine

Opštine

Opštine